Odluka:

Gž 997/2022-4

Zbirni podatci

Broj odluke: Gž 997/2022-4
Datum odluke: 13.07.2023
Vrsta odluke: Presuda
Vrsta predmeta: Građanski - drugostupanjski
Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO

Tekst

Republika Hrvatska
Županijski sud u Bjelovaru
Bjelovar, Josipa Jelačića 1

Poslovni broj: Gž-997/2022-4

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Županijski sud u Bjelovaru kao drugostupanjski sud, u vijeću sastavljenom od sutkinje Dobrile Ćuruvija kao predsjednice vijeća, sutkinje Nade Sambol kao člana vijeća i suca izvjestitelja i sutkinje Vesne Šuflaj-Šestak kao članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Z. Ć. iz R., OIB ..., zastupanog po punomoćnicima iz Z. odvjetničkog ureda K. i partneri odvjetnicima u R. te K. Ć., sinu tužitelja, protiv tuženika D. Ć. iz D., OIB ..., zastupanog po punomoćniku B. L., odvjetniku u R., tuženika D. Ć. iz R., OIB ..., zastupanog po punomoćniku B. Š., odvjetniku u R. i tuženice Ž. Ć.-B. iz D., OIB ..., radi utvrđenja, odlučujući o žalbi i dopuni žalbe tuženika D. Ć. i žalbi tuženika D. Ć. protiv presude Općinskog suda u Rijeci poslovni broj P-151/19-24 od 27. svibnja 2022., u sjednici vijeća održanoj 13. srpnja 2023.,

presudio je

I. Žalba i dopuna žalbe tuženika D. Ć. i žalba tuženika D. Ć. djelomično se prihvaćaju i djelomično odbijaju kao neosnovane pa se presuda Općinskog suda u Rijeci poslovni broj P-151/19-24 od 27. svibnja 2022. potvrđuje u točki I. i IV. izreke,

- preinačuje u točki II. izreke tako da sada glasi:

„Nalaže se tuženicima nadoknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 9.237,50 kn zajedno s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama koje teku od 27. svibnja 2022. do 31. prosinca 2022. prema prosječnoj kamatnoj stopi na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkih društvima, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu, uvećano za tri postotna poena, a od 1. siječnja 2023. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka

primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotna poena do isplate u roku od 15 dana.“

II. Odbijaju se kao neosnovani zahtjevi tuženika D. Ć. i D. Ć. za naknadu troška žalbe.

Obrazloženje

1. Presudom Općinskog suda u Rijeci poslovni broj P-151/19-24 od 27. svibnja 2022. presuđeno je tako da izreka glasi:

„ I.Utvrđuje se da je volja ostavitelja, pok. M. Ć., sin J., rođenog ...., a umrlog dana ..., umirovljenika iz P. bila da se vrijednost nekretnina označenih kao k.č.br. upisanih u z.k.ul... k.o..., u 1/3 dijela, temeljem darovnog ugovora sklopljenog dana 9. travnja 1980., ne uračunava u nasljedni dio tužitelja.

II.Nalaže se tuženicima solidarno nadoknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 9.237,50 kn (slovima: devet tisuća dvije stotine trideset i sedam kn i pedeset lipa), zajedno s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama koje teku od dana presuđenja pa nadalje prema prosječnoj kamatnoj stopi na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkih društvima, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu, uvećano za tri postotna poena, do konačne isplate, sve u roku od 15 dana.

III.Odbija se tužitelj sa zahtjevom za naknadu troškova u iznosu od 2.187,50 kn, kao

neosnovan.

IV.Odbija se prvotuženik sa zahtjevom za naknadu troškova postupka u iznosu od 9.687,50 kn, i drugotužnik sa zahtjevom za naknadu troškova postupka u iznosu od 7.500,00 kn.„

2. Protiv presude točka I., II. i IV. izreke žalbu i dopunu žalbe je podnio tuženik D. Ć. zbog svih žalbenih razloga propisanih odredbom članka 353. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. i 70/19. - dalje: ZPP), predlaže preinačiti presudu i odbiti tužbeni zahtjev ili ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, potražuje trošak žalbe.

3. Protiv presude točka I., II. i IV. izreke žalbu je podnio tuženik D. Ć. zbog svih žalbenih razloga propisanih odredbom članka 353. stavak 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. i 70/19. - dalje: ZPP), predlaže preinačiti presudu i odbiti tužbeni zahtjev ili ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, potražuje trošak žalbe.

4. Odgovor na žalbe nije podnesen.

5. Žalba su djelomično osnovane.

6. Nije ostvaren žalbeni razlog bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 11. ZPP-a,

jer presuda nema nedostataka zbog kojih se ne bi mogla ispitati, dani su jasni i neproturječni razlozi o bitnim činjenicama koji nisu u suprotnosti sa izvedenim dokazima. Nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 2. točka 2., 4., 8., 9., 13. i 14. ZPP-a na koje primjenom članka 365. stavak 2. ZPP-a drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

7. Predmet ove parnice je tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je volja ostavitelja M. Ć. bila da se vrijednost nekretnina kčbr... zk.ul… kao P. u 1/3 dijela temeljem darovnog ugovora sklopljenog dana 9. travnja 1980. ne uračunava u nasljedni dio tužitelja.

8. Ocjenom izvedenih dokaza prvostupanjski sud je utvrdio činjenično stanje:

- da je tužitelj pravomoćnim rješenjem Općinskog suda u Rijeci broj O-550/18-9 od 16. listopada 2018. upućen na pokretanje parnice radi utvrđenja da je volja ostavitelja M. Ć. bila da se vrijednost nekretnina kčbr... zk. ul… kao P. u 1/3 dijela temeljem darovnog ugovora sklopljenog dana 9. travnja 1980. ne uračunava u nasljedni dio tužitelja,

- da su tužitelj kao obdarenik i M. Ć. kao darovatelj zastupan po punomoćniku E. Ć. sklopili 9. travnja 1980. ugovor o darovanju kojim darovatelj tužitelju daruje 1/3 nekretnina kčbr…. zk. ul… kao P.,

- da darovni ugovor sadrži odredbu da se darovanje nema daroprimcu uračunati u njegov nasljedni dio,

- da je darovatelj M. Ć. ovlastio svoju suprugu E. Ć. da s tužiteljem sklopi darovni ugovor u njegovo ime temeljem uredno ovjerene punomoći,

- da je prijenos vlasništva temeljem tog ugovora proveden u zemljišnim knjigama,

- da je tužitelj kao daroprimac stupio u posjed nekretnina nakon sklapanja darovnog ugovora,

- da je proveden diobni ugovor od 5. svibnja 1983., kojim su stranke tog ugovora razvrgnule zajednicu nekretnina koje su bile predmetom darovnog ugovora od 9. travnja 1980.,

- da je diobni ugovor vlastoručno potpisan od Ć. M.,

- da je M. Ć. po zanimanju bio pomorac i zbog tog posla znao je biti odsutan od kuće duže od deset mjeseci u kontinuitetu,

- da su odnosi između tužitelja i njegovog oca M. Ć. postali narušeni od početka 1990-ih, te su takvi ostali do smrti M. Ć., koji je preminuo 16. kolovoza 2003.,

- da je M. Ć. oporučno raspolagao svojom imovinom dvjema oporukama, nedatiranom oporukom pred svjedocima kojom je raspolagao imovinom u korist nasljednice, ovdje tužene Ž. Ć.-B. te oporukom pred svjedocima od 3. veljače 2003., kojom je raspolagao svojom imovinom u odnosu na ostale nasljednike i kojom oporukom je izričito naveo da je tužitelju prethodno darovao teren za kuću i pomogao mu pri gradnji pa smatra da mu je to dovoljno na ime nužnog

dijela.

9. Sporno je bilo tijekom prvostupanjskog postupka, a i u žalbenoj fazi odlučivanja, da li je E. Ć., supruga darovatelja M. Ć. bila ovlaštena za zastupanje darovatelja i za sklapanje ugovora o darovanju za ugovornu odredbu kojom je navedeno da darovatelj izjavljuje da se darovanje nema daroprimcu uračunati u njegov nasljedni dio (točka IV. ugovora o darovanju) i je li to bila prava volja darodavca.

10. Prema punomoći od 9. travnja 1980. sa ovjerenim potpisom od strane javnog bilježnika darovatelj M. Ć. (otac tužitelja) opunomoćio je svoju suprugu E. Ć., da u njegovo ime kao njegov opunomoćenik sklopi darovni ugovor s tužiteljem kojim mu daruje suvlasnički dio od 1/3 dijela nekretnina kčbr... zk. ul... kao P. te da zaključi ugovor o darovanju čitave novoformirane parcele od naprijed navedenih parcela, koja će biti formirana kao gradilište cijepanjem tih parcela.

11. U vrijeme sklapanja ugovora o darovanju bio je na snazi Zakon o nasljeđivanju (Službeni list FNRJ broj 20/1955, Službenih list SFRH broj 12/1965, „Narodne novine“ broj 52/1971, 47/1978, 71/1991, 37/1994, 56/2000, - dalje: ZN/55). Prema odredbi članka 51. ZN/55 svakom zakonskom nasljedniku uračunava se u nasljedni dio sve što je dobio na dar od ostavioca ma na koji način, a dar se ne uračunava ako je ostavilac izjavio u vrijeme dara ili kasnije, u oporuci da se dar neće uračunati u nasljedni dio ili se iz okolnosti može zaključiti da je to bila volja ostaviočeva. I prema Zakonu o nasljeđivanju „Narodne novine“ broj 48/03, 163/03, 127/13, 33/15, 14/19 - dalje: ZN/03) koji je bio na snazi u vrijeme otvaranja nasljedstva člankom 89. stavak 3. propisano je da se vrijednost dara ne uračunava samo ako je ostavitelj ostavio u vrijeme darovanja ili kasnije ili u oporuci da se dar ne uračunava u nasljedni dio ili se iz okolnosti može zaključiti da je to bila volja ostaviteljeva.

12. U vrijeme sklapanja ugovora o darovanju bio je na snazi Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91., 73/91., 3/94., 7/96., 91/96., 112/99. i 88/01. - dalje: ZOO/91), a koji se primjenjuje prema odredbi članka 1163. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15. - dalje: ZOO/05) kojom je propisano da se odredba ovog Zakona neće primjenjivati na obvezne odnose koji su nastali prije stupanja na snagu ovog Zakona.

13. Tuženici u žalbama ističu da je punomoćnica E. Ć. za potpis sporne klauzule kojom se tužitelju ne uračunava u nasljedni dio darovana nekretnina trebala imati specijalnu punomoć u kojoj bi bilo navedeno da je ovlaštena za sklapanje ugovora takvog sadržaja i da je sud pogrešno utvrdio da je volja M. Č. bila da se dar ne uračunava u nasljedni dio tužitelja.

14. Prema odredbi članka 91. ZOO/91 punomoćnik može poduzimati samo one pravne poslove za čije je poduzimanje ovlašten, a prema stavku 2. punomoćnik kome je dana opća punomoć može poduzimati samo pravne poslove koji dolaze u redovno poslovanje, dok prema stavku 3. posao koji ne dolazi u redovno poslovanje može punomoćnik poduzeti samo ako je posebno ovlašten za poduzimanje tog posla, odnosno vrste poslova među koje on spada.

15. Prema odredbi članka 88. stavak 1. ZOO/91 ugovor što ga neka osoba sklopi kao punomoćnik u ime drugoga bez njegova ovlaštenja obvezuje neovlašteno zastupanog samo ako on ugovor naknadno odobri.

16. Za sklapanje ugovora o darovanju po punomoćniku potrebna je specijalna punomoć. Da se dar neće uračunati u nasljedni dio obdareniku prema odredbi članka 51. ZN/55, a isto je propisano i člankom 89. stavak 3. ZN/03 takva izjava ne mora ni biti u pisanoj formi, već se ta činjenica može utvrditi ako iz okolnosti se može zaključiti da je to bila volja ostavitelja. Prema članku 91. stavak 1. ZOO/91 punomoćnik može poduzimati samo one pravne poslove za čije je poduzimanje ovlašten. Da bi se iz ponašanja neovlašteno zastupanog moglo zaključiti da je odobrio ugovor

potrebno je da je odobrenje ugovora uslijedilo nakon što je neovlašteno zastupani bio upoznat sa sadržajem ugovora ili mu je obzirom na konkretne okolnosti sadržaj ugovora bio poznat. Prvostupanjski sud je utvrdio da je spornom odredbom izražena prava volja darovatelja i da je u skladu s njom odvjetnik sastavio ugovor, dakle darovatelj je bio upoznat sa takvom odredbom.

17. Stoga u okolnostima kada je sadržaj ugovora darovatelju bio poznat i taj sadržaj odgovara njegovoj volji, neodlučno je što u punomoći nije navedeno da je punomoćnik ovlašten sklopiti ugovor koji sadrži i odredbu da se dar ne računa u nasljedni dio obdareniku.

18. Upravo odlučna činjenica koju je pravilno utvrdio prvostupanjski sud je, da je darovatelj znao sadržaj ugovora, dakle da se dar ne računa u nasljedni dio tužitelja i da je to bila prava volja darovatelja.

19. Suprotno žalbenim navodima tuženika, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da je darovatelj bio upoznat sa sadržajem ugovora o darovanju, a takav zaključak prvostupanjski sud izvodi na temelju pravilno utvrđenih činjenica.

20. Prvostupanjski sud cijeneći iskaze stranaka i saslušanih svjedoka zaključuje da je E. Ć. postupala u okviru naloga koji proizlaze iz punomoći, a to je ovlaštenje za sklapanje ugovora, nije utjecala na sadržaj ugovora, da je M. Ć. jasno iskazao svoju stvarnu namjeru i volju u ugovoru koju je sastavio odvjetnik. Prvostupanjski sud takav zaključak izvodi na temelju utvrđenih činjenica:

- da je M. Ć. bio osoba snažne osobnosti i izraženog autoriteta, posebno u odnosu na djecu, a može se zaključiti da je takav bio i u odnosu na suprugu E. Ć., da u tom pravcu posebno valja izdvojiti iskaze stranaka, pa tako tužitelj navodi da je pok. M. Ć. bio osoba snažne volje i da je sam o svemu odlučivao, dok za svoju majku pok. E. Ć. navodi da je bila samo "kurir u realizaciji ugovora" te da ništa nije mogla napraviti na svoju ruku i bez njegovog pristanka, a pogotovo u vezi imovine,

- tuženik D. Ć. svog oca M. Ć. opisuje kao osobu snažnog autoriteta, a tuženica Ž. Ć.-B. iskazuje „s ocem se nije moglo manipulirati“,

- da je M. Ć. u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora bio pomorac i da su u to vrijeme ukrcaj pomoraca trajali i po 10 i više mjeseci,

-da je tuženik D. Ć. naveo u iskazu da je M. Ć. u to vrijeme boravio na brodu i po 12,13 mjeseci, dok bi kod kuće boravio svega 2,3 mjeseca,

- da je M. Ć. sve svoje pravne poslove obavljao putem odvjetnika, a to potvrđuje u svojem iskazu i tuženik D. Ć., koji navodi da je M. Ć. sve pravne poslove, uključujući i sastav oporuka, poduzimao preko odvjetnika. Isto je izjavila i svjedokinja S. Ć..

21. Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da je darovatelj M. Ć. svoje pravne poslove obavljao putem odvjetnika, da mu je predmetni ugovor sastavio odvjetnik u skladu s njegovom voljom i namjerom.

22. Žalbeni navodi tuženika kojima dozvoljava mogućnost da punomoć i ugovor nije radio odvjetnik, da je tužitelj mogao prije potpisivanja od strane majke sačiniti ugovor koji mu odgovara, nisu osnovani, jer se takav zaključak ne

može izvesti ocjenom izvedenih dokaza, a činjenica da tužitelj u ostavinskom postupku iza oca M. Ć. nije potezao pitanje nevaljanosti oporuke ne utječe na osnovanost tužbenog zahtjeva.

23. Osnovano tuženici u žalbi navode da prvostupanjski sud sadržaj oporuke ostavitelja iz 2003. o neuračunavanju dara tužitelju pogrešno tumači kao opoziv izjave da se dar tužitelju ne uračunava u nasljedni dio. Činjenica da je u oporuci oporučitelj M. Ć. naveo da je tužitelju darovao teren za kuću i pomagao mu pri gradnji pa smatra da mu je to dovoljno na ime nužnog dijela ne utječe na osnovanost tužbenog zahtjeva. Predmet tužbenog zahtjeva nije odlučivanje, je li tužitelj namiren sa nužnim dijelom, već zahtjev da je volja ostavitelja M. Ć. bila da se vrijednost nekretnina temeljem darovnog ugovora sklopljenog 9. travnja 1980. ne uračunava u nasljedni dio tužitelja. Prema odredbi članka 89. stavak 4. ZN-a pri uračunavanju vrijede odredbe o nužnom dijelu s tim da se nužnom nasljedniku uvijek u vrijednost njegovog nužnog dijela uračunavaju darovi koje je dobio. Tuženici D. i D. Ć. su tvrdili da E. Ć. nije imala ovlaštenje za sklapanje ugovora sadržaja da se dar tužitelju ne uračunava u nasljedni dio, međutim, sud je pravilno utvrdio da je upravo sadržaj ugovora kakva je volja bila darovatelja i ugovor je sastavio odvjetnik prema izraženoj volji darovatelja. Dakle, sa sadržajem ugovora darovatelj je bio upoznat, pa onda suprotno žalbenim navodima sklapanje takvog ugovora je uz odobrenje darovatelja. Izjava darovatelja u oporuci sačinjenoj 23 godine kasnije od sklapanja ugovora o darovanju, kada su već bili narušeni odnosi darovatelja i obdarenika, da je tužitelju darovao teren za kuću i pomagao kod gradnje, pa smatra da mu je to dovoljno na ime nužnog dijela, ne utječe na pravilno utvrđenu činjenicu da je prava volja darovatelja bila ona izražena u sadržaju odredbe ugovora da se vrijednost dara ne uračunava u nasljedni dio obdareniku. Stoga je žalba tuženika primjenom članka 368. stavak 1. ZPP-a odbijena i potvrđena presuda u točki I. izreke presude.

24. Osnovani su žalbeni navodi tuženika D. Ć. da tuženici nisu solidarni dužnici, pa solidarno ne snose parnične troškove. Tuženici su nužni i jedinstveni suparničari, pa primjenom odredbe članka 161. stavak 1. ZPP-a podmiruju troškove na jednake dijelove. Stoga je odluka o parničnom trošku preinačena u dijelu gdje je tuženicima naloženo da solidarno plate troškove, jer troškove tuženici snose na jednake dijelove.

25. Primjenom odredbe članka 368. stavak 1. i članka 380. stavak 3. ZPP-a odlučeno je kao u izreci presude.

26. Tuženici nisu uspjeli sa žalbama pa im ne pripada trošak žalbe.

Bjelovar, 13. srpnja 2023.

Predsjednica vijeća

Dobrila Ćuruvija v.r.